

סוג הבחינה: א. בגרות לנבחני משנה
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ח, 2008
מספר השאלון: 205,001102

תנ"ך

חידת הלימוד החמישית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה ורבע.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון	–	(26x2)	–	52	נקודות
פרק שני	–	(16x3)	–	48	נקודות
סה"כ	–		–	100	נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. בסס את דבריך על הכתוב.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

2. מעמד האִישה

י' מיטלמן (במאמרו "הייבום במקרא") משווה בין שליפת הנעל במגילת רות (ד', 5-8) לחליצת הנעל בחוק הייבום בדברים (כ"ה, 5-10).

א. (1) מהו היסוד הסמלי בנעל המשותף לשני הכתובים, לדעת מיטלמן?
(6 נקודות)

(2) במה שונה מעשה שליפת הנעל ממעשה חליצת הנעל מבחינת מי שמבצע את המעשה ומבחינת מטרת המעשה? (8 נקודות)

ב. לדעת מיטלמן, הסיפור במגילת רות קודם לחוק בספר דברים.

לדעתו, איזה שינוי חברתי התרחש בין המסופר ברות לתיאור בדברים, וכיצד הוא מסיק זאת מן הכתובים? (12 נקודות)

3. סיפורי האבות

קרא בראשית, ט"ו, 7-21.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אַבְרָם הֵן אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְתֶת
 לְךָ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ: וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הֵן בְּמֶה
 אֲדַע כִּי אִירְשֶׁנָּה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי קַחָה לִּי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת
 וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאֵיל מְשֻׁלֶּשׁ וְחֵר וְגֹזֶל: וַיִּקַּח-לוֹ אֶת-כָּל-
 אֵלֶּה וַיְבַתֵּר אֹתָם בְּתוֹךְ וַיִּתֵּן אִישׁ-בְּתָרוֹ לְקִרְאֵת רֵעֵהוּ
 וְאֶת-הַעֲפָר לֹא בָתָר: וַיֵּרֶד הָעֵיט עַל-הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אֹתָם
 אַבְרָם: וַיְהִי הַשָּׁמֶשׁ לְבוֹא וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל-אַבְרָם וְהָנָה
 אֵימָה חֲשֹׁכָה גְדֹלָה נִפְלְתָה עָלָיו: וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יְדַע תְּדַע
 כִּי-גֵר וַיְהִי וְרֵעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוֹם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע
 מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת-הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ הֵן אֲנִכִּי וְאַחֲרָי
 כֵּן יֵצְאוּ בְּרֶכֶשׁ גָּדוֹל: וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל-אַבְתָּיךָ בְּשָׁלוֹם
 תִּקְבֹּר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה: וְחֹדֶר רַב־יָעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא-שָׁלֵם
 עֹן הָאֲמֹרִי עַד-הֵנָּה: וַיְהִי הַשָּׁמֶשׁ בָּאָה וְעִלְטָה הָיָה וְהָנָה
 תִּנּוֹר עָשָׂן וּלְפִיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגּוֹזְרִים הָאֵלֶּה: בְּיוֹם
 הַהוּא כָרַת ה' אֶת-אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר לֹדְעֶךָ נָתַתִּי אֶת-
 הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּחֶה מִצְרַיִם עַד-הַנְּהַר הַגָּדֹל נְהַר-פְּרָת: אֶת-
 הַקִּינִי וְאֶת-הַקְּנִזִּי וְאֶת-הַקְּדוּמִנִּי: וְאֶת-הַחִתִּי וְאֶת-הַפְּרִזִּי וְאֶת-
 הַרְפָּאִים: וְאֶת-הָאֲמֹרִי וְאֶת-הַכְּנַעֲנִי וְאֶת-הַגְּרָגְשִׁי וְאֶת-
 הַיְבוּסִי:

א. י' זקוביץ, במאמרו "הברית בין הבתרים", כותב: "ניכר כי הן בהעמדת הבמה והן בפשר החידה, בחלום, בפני אלוהים, מעוצב נגוד בין שלושה רכיבים לבין רכיב רביעי, תופעה אופיינית לדגם הספרותי שלושה-ארבעה, ומכאן אף מתבררת הזיקה שבין התמונה ופשרה".

(1) על פי קטע זה ממאמרו של זקוביץ, הסבר כיצד נגוד כזה בא לידי ביטוי

בהוראות של ה' לאברהם ובביאור שה' נותן להן. (8 נקודות)

(2) קרא את חוק חמורבי 117:

"כי יהיה איש צפוי להיאסר עקב חוב, ונתן (=ומכר) את אשתו, את בנו או את בתו בכסף, או נתנם לעבדות, שלוש שנים יעבדו בביתו של הקונה אותם או בבית משעבדם, ובשנה הרביעית ייקרא להם דרור".

מה לומד זקוביץ מחוק חמורבי? (5 נקודות)

ב. (1) לדעת זקוביץ, מהו הקשר בין פסוקים 17-21 בקטע לבין שאלתו של אברהם

בפסוק 8 בקטע? הסבר. (6 נקודות)

(2) זקוביץ מציין כי על פי פסוק 17 "חשיפת העתיד מסתיימת בטוב".

הסבר במה הכתוב בפסוק 17 תורם לביסוס דברי זקוביץ. (7 נקודות)

פרק שני (48 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 4-8 (לכל שאלה – 16 נקודות).

4. סיפורי האבות

קרא בראשית, י"ב.

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֵךְ־לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְכוּלְדָּתֶךָ וּמְבִית
 ב אֲבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲדַאָךְ: וְאָעֲשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל וְאַבְרָם
 ג וְאַגְדִּלְהָ שְׁמֹךְ וְהָיָה בְרָכָה: וְאַבְרָכָה מִבְּרַכְיֶךָ וּמִקְלִלְךָ אֲדַר
 ד וְנִבְרַכְוּ בְךָ כָּל מְשַׁפְּחַת הָאָדָמָה: וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 ה אֵלָיו יְהוָה: וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים
 וּשְׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן: וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרִי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט
 וּבְנֵי אִתּוֹ וְאֶת־כָּל־דְּבוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ
 וּבְחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן: וַיַּעֲבֹד
 ז אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֵם עַד אֵלּוֹן מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אֵן
 ח בְּאֶרֶץ: וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לוֹדַעַךְ אֲתָן אֶת־הָאָרֶץ
 ט הַזֹּאת וַיְבִן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאָה אֵלָיו: וַיַּעֲתֵק מִשֶׁם
 י הַהֵרָה מִקְדֵּשׁ לְבֵית־אֵל וַיֵּט אֶהֱלֶה בֵּית־אֵל מִיֵּם וְהָעִי מִקְדֵּשׁ
 יא וַיְבִין־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ
 יב וְנִסּוּעַ הַנֶּגְבָה:

יג וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיִמָה לְגֹדֶר שָׁם כִּי־כָבֵד
 יד הָרָעַב בְּאֶרֶץ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבֹאֵ מִצְרַיִמָה וַיֹּאמֶר
 טו אֶל־שָׂרִי אִשְׁתּוֹ הַנְּהַנְנָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יַפְת־מֵדָאָה אַתְּ:
 טז וְהָיָה כִּי־יֵרְאוּ אֹתְךָ הַמִּצְרַיִם וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהִדְגּוּ אֹתִי
 יז וְאַתָּה יָחִיו: אֲמַרְיִנָּא אַחְתִּי אַתְּ לְמַעַן יִטְבְּלִי בְּעִבְרֶיךָ
 יח וְחַיְתָה נַפְשִׁי בְּגִלְלֶךָ: וַיְהִי כַּבּוֹא אַבְרָם מִצְרַיִמָה וַיֵּרְאוּ
 יט הַמִּצְרַיִם אֶת־הָאִשָּׁה כִּי־יִפְתָּה הוּא מְאֹד: וַיֵּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרִי
 כ פְּרָעָה וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ אֶל־פְּרָעָה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פְּרָעָה:

טו וְלֹא־אָבְרָם הֵיטִיב בְּעִבּוּדָה וַיְהִי־לּוֹ עֲאֹן וּבְקָרָה וְחַמְרִים וְעִבְדִים
 יז וְשִׂפְחֹת וְאֶתְנֵת וְגַמְלִים: וַיִּגַע־הָ: וְאֶת־פְּרֻעָה נִגְעִים גְּדֹלִים
 יח וְאֶת־בֵּיתוֹ עַל־דְּבַר שְׂרֵי אִשְׁתֵּי אָבְרָם: וַיִּקְרָא פְּרֻעָה לְאָבְרָם
 יט וַיֹּאמֶר מִזֶּה־זֹאת עֲשִׂיתָ לִּי לָמָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אִשְׁתְּךָ הִוא:
 כ לָמָּה אָמַרְתָּ אֲחֵתִי הִוא וְאִקַּח אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה
 כב אִשְׁתְּךָ קַח וְלֶךְ: וַיֵּצֵא עָלָיו פְּרֻעָה אֲנָשִׁים וַיִּשְׁלְחוּ אֹתוֹ
 וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֵׁר־לוֹ:

צ' אדר (בספרו "הסיפור המקראי") כותב כי בפסוקים 10-20 בפרק י"ב "המחבר מעבירנו בבת אחת מן העולם המרומם... אל עולם של יחסים אנושיים מסוכסכים, בו חי האדם הזר והבודד במורא ומכלכל את חייו בתכסיסי עורמה עד כדי אי-מוסריות. דומה, ביקש המחבר לתת לך את שני הקטבים בהווייתו של אברהם, משל כאילו הוא עצמו נרתע מהסכנה של אידאליזציה שנשקפה עם הסיפור הראשון".

א. כתוב מהו הקושי העולה מהיחס שבין שני החלקים של פרק י"ב. בסס את דבריך על

שתי דוגמאות מכל חלק. (8 נקודות)

ב. הסבר כיצד מיישב אדר קושי זה. (8 נקודות)

קרא בראשית, כ"ג, 10-20.

וּעֲפָרוֹן
 יָשָׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חַת וַיַּעַן עֲפָרוֹן הַחַתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאוֹמֵי
 בְּנֵי־חַת לֵכֵל בְּאֵי שְׁעַר־עִירוֹ לֵאמֹר: לֹא־אֲדֹנָי שָׁמְעֵנִי הַשְּׂדֵה
 נָתַתִּי לָךְ וְהַמְעַרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לָךְ נָתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־עַמִּי נָתַתִּיהָ
 לָךְ קָבֵר מֵתָךְ: וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם־הָאָרֶץ: וַיְדַבֵּר
 אֶל־עֲפָרוֹן בְּאוֹמֵי עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִסַּאתָהּ לוֹ שָׁמְעֵנִי
 נָתַתִּי בְּסָף הַשְּׂדֵה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מְתִי שָׁמָּה: וַיַּעַן
 עֲפָרוֹן אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ: אֲדֹנָי שָׁמְעֵנִי אֲרִץ אַרְבַּע מֵאוֹת
 שֶׁקֶל בָּסָף בֵּינִי וּבֵינְךָ מֵה־הוּא וְאֶת־מֵתְךָ קָבֵר: וַיִּשְׁמַע
 אַבְרָהָם אֶל־עֲפָרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֲפָרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר
 דִּבֶּר בְּאוֹמֵי בְנֵי־חַת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל בָּסָף עֶבֶר לַסַּחֵר:
 וַיִּקַּם וַשְּׂדֵה עֲפָרוֹן אֲשֶׁר בַּמְּכַפְלָה אֲשֶׁר לִפְנֵי מְמוֹרָא הַשְּׂדֵה
 וְהַמְעַרָה אֲשֶׁר־בּוֹ וְכָל־הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשְּׂדֵה אֲשֶׁר בְּכַל־גְּבֻלוֹ
 סָבִיב: לְאַבְרָהָם לְמִקְנֵה לְעֵינֵי בְנֵי־חַת בְּכָל בְּאֵי שְׁעַר־עִירוֹ:
 וְאַחֲרֵי־כֵן קָבֵר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֶל־מְעַרַת שָׂדֵה
 הַמְּכַפְלָה עַל־פְּנֵי מְמוֹרָא הוּא חֶבְרוֹן בְּאֲרֶץ כְּנָעַן: וַיִּקַּם
 הַשְּׂדֵה וְהַמְעַרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְאַבְרָהָם לְאַחֲזֵת קָבֵר מֵאוֹת
 בְּנֵי־חַת:

י' זקוביץ (במאמרו "מגמתם של סיפורי קניית הנחלות במקרא") טוען כי בסיפורי קניית הנחלות במקרא יש מגמה פולמוסית.

- א. (1) מהי המגמה הפולמוסית? (3 נקודות)
- (2) הבא מהקטע שלפניך, המתאר את קניית מערת המכפלה, שלושה אלמנטים פולמוסיים בסיפור, והסבר אותם. (7 נקודות)
- ב. בכתובים נוספים במקרא יש סיפורים על קניית נחלה מידי הגויים, כמו בראשית, ל"ג, 18-19; שמואל ב, כ"ד, 24-25; מלכים א, ט"ז, 23-24. על פי זקוביץ, מדוע דווקא בנוגע למקומות הנזכרים בכתובים אלה מתוארת קניית נחלה? בסס את תשובתך על ארבעת הכתובים. (6 נקודות)

קרא בראשית, ל"א, 17-34.

ז וַיָּקָם יַעֲקֹב וַיֵּשָׂא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־נָשָׁיו עַל־
 ח הַגְּמָלוֹת: וַיִּנְהַג אֶת־כָּל־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־דָּכְשׁוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ
 ט מִקְנֵה קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּפָנָי אָרֶם לְבֹא אֶל־יַצְחָק אָבִיו
 י אֶרְצָה בְּנַעֲנֹ: וְלִבְן הַלֶּךְ לְגֹזֵל אֶת־צֹאֲנוֹ וּתְגַנֵּב רַחֵל אֶת־
 יא הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאִבְיָהּ: וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לִבְן הָאֲרָמִי
 יב עַל־בְּלוֹ הַגִּיד לוֹ כִּי בָרַח הוּא: וַיְבָרַח הוּא וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ
 יג וַיָּקָם וַיַּעֲבֹד אֶת־הַנְּהַר וַיֵּשֶׁם אֶת־פָּנָיו הַר הַגְּלָעָד: וַיִּגַּד לְלִבְן
 יד בְּיָוֶם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב: וַיִּקַּח אֶת־אָחִיו עִמּוֹ וַיְרַדְּף
 טו אַחֲרָיו הַרְדָּךְ שִׁבְעַת יָמִים וַיִּדְבֹק אֹתוֹ בְּהַר הַגְּלָעָד: וַיָּבֹא
 טז אֱלֹהִים אֶל־לִבְן הָאֲרָמִי בַחֲלֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הֲשִׁמְךָ לֶךְ
 טז פֶּן־תִּדְבַר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־דָּע: וַיִּשַׁג לִבְן אֶת־יַעֲקֹב
 יז וַיַּעֲקֹב תִּקַּע אֶת־אָהֳלוֹ בְּהַר וְלִבְן תִּקַּע אֶת־אָחִיו בְּהַר
 יח הַגְּלָעָד: וַיֹּאמֶר לִבְן לַיַּעֲקֹב מַה עָשִׂיתָ וּתְגַנֵּב אֶת־לִבְבִי
 יט וּתְנַהֵג אֶת־בְּנֹתַי בְּשִׁבּוֹת הָרֵב: לְמַה נִּחַבְתָּ לְבָרְחָ וּתְגַנֵּב
 כ אֹתִי וְלֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וְאֲשַׁלְּחֶךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂרִים בְּתוֹךְ וּבְכַנּוּר:
 כא וְלֹא נִשְׁתַּנֵּי לְנִשְׁק לְבָנִי וּלְבִנְתֵי עֵתָה הַסִּפְלַת עֲשׂוֹ: יֵשׁ־
 כב לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רַע וְאֱלֹהֵי אֲבִיכֶם אֲמַשׁוּ אֵלַי
 כג לְאֹמֵר הֲשִׁמְךָ לֶךְ מִדְּבַר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־דָּע: וְעֵתָה הַלֶּךְ
 כד הֲלֹכְתָּ כִּי־נִכְסֶיךָ נִכְסַפְתָּה לְבֵית אָבִיךָ לְמַה גִּנַּבְתָּ אֶת־אֱלֹהֵי:
 כה וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלִבְן כִּי יֵרְאֵתִי כִּי אֲמַרְתִּי כִּי־תִגְזֹל אֶת־
 כו בְּנוֹתֶיךָ מֵעַמִּי: עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחִיהַ נֶגֶד
 כז אַחֲרָיו הַפֶּר־לֶךְ מַה עָמְדִי וְקַח־לֶךְ וְלֹא־יָדַע יַעֲקֹב כִּי רַחֵל
 כח גִּנַּבְתָּם: וַיָּבֹא לִבְן בְּאֹהֶל־יַעֲקֹב וּבְאֹהֶל לָאָה וּבְאֹהֶל שְׁתֵּי
 כט הָאֹמָהֹת וְלֹא מָצָא וַיֵּצֵא מֵאֹהֶל לָאָה וַיָּבֹא בְּאֹהֶל רַחֵל:
 ל וְרַחֵל לָקְחָה אֶת־הַתְּרָפִים וַתִּשְׂמַם בְּכַר הַגְּמָל וַתִּשָּׁב עֲלֵיהֶם
 לז וַיִּמְשַׁשׁ לִבְן אֶת־כָּל־הָאֹהֶל וְלֹא מָצָא:

קרא את פירוש רמב"ן לפסוק 19:

" יותגב רחל את התרפים – לא נתכוונה אלא להפריש [=לנתק] אביה מעבודה זרה, לשון רש"י. ואפשר כי היו ללבן לעבודה זרה, כאשר אמר 'למה גבת את אלוהי' (פסוק 30), אבל לא היו כל התרפים נעבדים [לעבודה זרה], כי איך תמצא עבודה זרה בבית אדוננו דוד? והקרוב מה שאומרים שהם כלים [...] ויקסמו בהם לדעת עתידות. [...] יקראו אותם 'תרפים' לרמוז בשמם, כי דיבורם כמו נבואה רפה".

א. (1) רמב"ן מזכיר בפירושו את פירוש רש"י. למה שימשו התרפים על פי פירוש רש"י? הסבר גם את פסוק 30, בפרק ל"א שלפניך, המבסס פירוש זה.

(4 נקודות)

(2) מהי ההצדקה שמביא רש"י למעשה של רחל (בפסוק 19)? (3 נקודות)

ב. קרא גם **שמואל א'**, י"ט, 13.

(1) כתוב איזה קושי רמב"ן מוצא בפרשנותו של רש"י, על פי הפסוק **שמואל**.

(5 נקודות)

(2) הסבר את הפתרון של רמב"ן לקושי זה. (4 נקודות)

מעמד האישה

7.

קרא **שמות**, כ"א, 7-11.

וְכִי־יִמְכַר אִישׁ

אֶת־בֵּיתוֹ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא כֶּעֶבְדִּים: אִסְדָּעָה בְּעֵינַי

לְ אֲדֹנָיָה אֲשֶׁר־לֹא יַעֲדָה וְהַפְדָּה לְעַם נְכָרִי לֹא־יִמְשַׁל לְמַכְרָהּ

בְּבִגְדוֹבָהּ: וְאִם־לָבְנוּ יִיעֲדָנָה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ: אִם־

אֶחָדָת יִקְחָלוּ שְׂאֵרָה כְּסוּתָהּ וְעַנְתָּהּ לֹא יִגְדַע: וְאִם־שָׁלַט

אֱלֹהֵי לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וַיֵּצֵאה חֲנָם אֵין כְּסָף:

א. קרא גם **דברים**, ט"ו, 12-18.

יש הטוענים כי החוק בדברים מבטא מעמד שונה של האמה לעומת המעמד הבא לידי ביטוי בשמות. הסבר טענה זו, ובסס את תשובתך על שתי ראיות מהכתובים.

(8 נקודות)

ב. קרא פסוק 11 מהקטע בשמות.

אפשר לפרש את המילים "שלש אלה" בפסוק 11 כהמשך ישיר של פסוק 10 או כסיוכום לכל הנאמר בפסוקים 8-10.

הסבר מה הן "שלש אלה", על פי כל אחת משתי האפשרויות האלה. (8 נקודות)

קרא דברים, כ"ב, 23-27.

כג כִּי יִהְיֶה נָעַר בְּתוֹלָה מֵאֲרֻשָּׁה
 כד לְאִישׁ וּמִצָּאָה אִישׁ בְּעִיר וְשָׁכַב עִמָּה: וְהוֹצֵאתֶם אֹתָם שְׁנֵיהֶם אֶל-
 שַׁעַר הָעִיר הַהוּא וְסָקַלְתֶּם אֹתָם בְּאֲבָנִים וּמָתוּ אֶתְּהַנְעָר עַל-
 דְּבַר אֲשֶׁר לֹא־צִעֲקָה בְּעִיר וְאֶתְהָאִישׁ עַל־דְּבַר אֲשֶׁר־עָנָה אֶת-
 כה אִשְׁתּוֹ רַעְיוֹ וּבִעֲרַת הָרַע מִקִּרְבֶּךָ: וְאִם־בְּשֹׁדָה
 יִמְצָא הָאִישׁ אֶת־הַנְעָר הַמֵּאֲרֻשָּׁה וְהַחֲזִיקָבָה הָאִישׁ וְשָׁכַב
 עִמָּה וּמָת הָאִישׁ אֲשֶׁר־שָׁכַב עִמָּה לְבָדוֹ: וְלַנְעָר לֹא־תַעֲשֶׂה
 דְּבַר אֵין לַנְעָר חֲטָא מוֹת כִּי כֹּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל־דַּעְיוֹ וּרְצָחוֹ
 כו נָפֵשׁ כֵּן הַדְּבַר הַזֶּה: כִּי בְשֹׁדָה מִצָּאָה צִעֲקָה הַנְעָר הַמֵּאֲרֻשָּׁה
 וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהּ:

בקטע שלפניך יש הבחנה בין אינוס בעיב לאינוס בשדה.

א. (1) מהו הדין בכל אחד מן המקרים, ומהו ההסבר לכך? (4 נקודות)

(2) הכתוב מנמק את העונשים הניתנים בכל אחד מהמקרים, ואומר:

— "ובערת הרע מקרבך" (פסוק 24).

— "כי כאשר יקום איש על רעהו..." (פסוק 26).

מהי תפיסת החטא הבאה לידי ביטוי בכל אחד מנימוקים אלה? (6 נקודות)

ב. קרא את החוק החתי 198:

"ואם אל שער ההיכל יביאם [בעל האישה הנאנסת בבית] ויאמר: 'לא תמות אשתי, והחיה את
 אשתו וגם את הנואף יחיה. רק תו ישים על ראשו. ואם יאמר: 'שניים אלה ימותו, המה יישאו
 עוונם'."

במה שונה החוק החתי מהחוק המקראי מבחינת ההכרעה בדן? בסס את תשובתך על

המקורות. (6 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך